

## บทที่ 1 บทนำ

การพัฒนามาตรฐานการศึกษา Association of Southeast Asian Nations (ASEAN) เพื่อส่งเสริมการหมุนเวียนของนักศึกษาและครูอาจารย์ ในอาเซียน รวมทั้งให้มีการยอมรับในคุณสมบัติทางวิชาการร่วมกันในอาเซียน การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาต่างๆและการแลกเปลี่ยนเยาวชน การพัฒนาระบบการศึกษาทางไกล ซึ่งช่วยสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิต การส่งเสริมและปรับปรุงการศึกษาด้านอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมทางอาชีพทั้งในขั้นต้นและขั้นต่อเนื่อง ตลอดจนส่งเสริมและเพิ่มพูนความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาของประเทศสมาชิกอาเซียน

### 1.1 หลักการและเหตุผลการวิจัย

ประเทศสมาชิกอาเซียนจะมีการรวมตัวกันเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 เป็นการสร้างสังคมภูมิภาคให้พลเมืองของประเทศสมาชิกอาเซียนอยู่ร่วมกันฉันญาติมิตรในครอบครัวเดียวกัน ประชาคมอาเซียนก่อตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างประเทศในภูมิภาค กำรงไว้ซึ่งสันติภาพ เสถียรภาพ และความมั่นคงทางการเมือง สร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาทางสังคม และวัฒนธรรม การกีดกันอยู่ดีบนพื้นฐานของความเสมอภาคและผลประโยชน์ร่วมกันของประเทศสมาชิกทั้ง 10 ประเทศ ได้แก่ ประเทศไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ บรูไน เวียดนาม ลาว พม่า และกัมพูชา อาเซียนเป็นภูมิภาคที่มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วและเป็นตัวอย่างของการรวมตัวของกลุ่มประเทศที่มีพลังต่อรองในเวทีการเมืองและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ (วิรัตน์ แก้วสรว, 2552) ความก้าวหน้าของอาเซียนมีปัจจัยจากความไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างรัฐสมาชิก อันก่อให้เกิดบรรยากาศที่สร้างสรรค์และเอื้อต่อความร่วมมือระหว่างกัน ทำให้สถานการณ์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้เปลี่ยนผ่านจากสภาวะแห่งความตึงเครียดและการเผชิญหน้าในยุคสงครามเย็นมาสู่ความมีเสถียรภาพ ความมั่นคง และความร่วมมืออย่างใกล้ชิดในปัจจุบัน

จากสถานการณ์ดังกล่าวการออกแบบสภาพแวดล้อมอาคารเรียน จะต้องคำนึงถึงความสะดวกและความเหมาะสม เพื่อให้พื้นที่กิจกรรมใช้ประโยชน์ได้อย่างหลากหลาย ในการลงทุนที่คุ้มค่า อีกทั้งผู้มีหน้าที่ออกแบบอาคารสถานที่ใช้ในสถาบันการศึกษา จะต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดสูงในการใช้งานอาคารเรียนและห้องเรียน ตลอดจนออกแบบส่วนต่างๆ ในอาคารเรียนให้ถูกต้องตามหลักการ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยพัฒนาระบบการศึกษา ในทุกระดับ นอกจากนี้บุคลากรทางการศึกษาจำเป็นต้องร่วมมือกับผู้ออกแบบอาคารเรียน เพื่อร่วมกันเสนอความคิดเห็นและระบุความต้องการอาคารสถานที่เพื่อสนองตอบกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างตรงไปหาหมายและบรรลุวัตถุประสงค์ทางการศึกษา (มาถิ ไชยธีรานุวัฒน์ศิริ, 2548) นอกจากนี้การจัดพื้นที่ใช้สอยในอาคารเรียน ต้องสามารถเปลี่ยนแปลงได้

ตามสภาพสังคม ตอบสนองกิจกรรมในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถปรับเปลี่ยนพื้นที่ใช้สอยได้อย่างประหยัด โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าในการใช้อาคารเรียน ความปลอดภัยสูงสุด สุขลักษณะของผู้ใช้อาคารเรียนระดับประถมศึกษา ดังเช่น สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่เพิ่มจำนวนขึ้นอย่างมาก เพื่อรองรับการขยายตัวของประชากรในพื้นที่ และสัมพันธ์กับเอกลักษณ์ท้องถิ่นซึ่งเป็นเรื่อง ความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ ทศนคติ กระบวนทัศน์ หรือวิถีคิดของมนุษย์ ที่สะท้อนออกมาในแง่มุมต่างๆ ทั้งแบบแผนการผลิต การใช้ชีวิต การบริโภค การจัดการตนเอง-ชุมชน ความงาม ศิลปะ วิถีชีวิต ประเพณี ลักษณะของผู้คน ชนชาติ ตลอดจนระเบียบปฏิบัติ จารีต คติธรรมเนียมของสังคมนั้นๆ (ทองอินทร์ วงศ์โสธร, 2544) นิเวศวัฒนธรรม จึงเป็นเรื่องของการผสมกลมกลืนระหว่างนามธรรมและรูปธรรม ของสังคมมนุษย์กับนามรูปของธรรมชาติแวดล้อม และความสัมพันธ์ของมนุษย์กับปรากฏการณ์ต่างๆ ในพื้นที่นั้น เพื่อมนุษย์และธรรมชาติจะได้อยู่ร่วมกันได้อย่างสมดุล และเป็นปกติสุข

ในด้านสภาพแวดล้อมการเรียนรู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม เช่นห้องเรียนมีความสะดวกสบาย มีอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนครบถ้วน ทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน ผู้สอนก็มีความสุขในการสอน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ก็จะช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยความราบรื่น สะดวก รวดเร็ว ตามแผนที่วางไว้ ทั้งนี้สภาพแวดล้อมการเรียนรู้สนับสนุนการเรียนรู้หลายด้านเช่น ทำให้ผู้เรียนเกิดความประทับใจ เป็นตัวกระตุ้นผู้เรียนให้มีความสนใจและเกิดแรงจูงใจในการเรียนเปลี่ยนเจตคติไปในทางที่ดี มีความพึงพอใจในการเรียนช่วยให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปัจจัยสำคัญในกระบวนการเรียนการสอนก็คือความรู้สึกที่เกิดจากตัวผู้เรียน ความรู้สึก ด้วยเหตุที่จำนวนสถาบันการศึกษาเพิ่มขึ้นดังกล่าว อาคารเรียนจึงถูกออกแบบและปลูกสร้างเพื่อรองรับการขยายตัวทางการศึกษา ล้วนประกอบด้วยห้องที่มีขนาดและรูปแบบแตกต่างกันตามลักษณะกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งนี้ การเลือกใช้รูปแบบพื้น ผนังและฝ้าเพดาน ในห้องเรียนย่อมมีผลต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมของอาคารเรียน และความตระหนักในเอกลักษณ์ท้องถิ่น รวมทั้งส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพอาคารเรียน ระดับประถมศึกษา โดยเฉพาะในเทศบาลเมือง จ.พระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง โดยมีผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดมีมูลค่าสูงเป็นอันดับที่ 3 ของประเทศ ทั้งนี้จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในเขตส่งเสริมการลงทุน เขต 2 มีนิคมอุตสาหกรรม 3 แห่ง ได้แก่ นิคมอุตสาหกรรมบางปะอิน นิคมอุตสาหกรรมบ้านหว้า (ไฮเทค) และนิคมอุตสาหกรรมสหรัตนนคร มีเขตประกอบการอุตสาหกรรม 2 แห่ง ได้แก่ เขตประกอบการอุตสาหกรรมแพตเตอร์แลนด์วังน้อย และเขตประกอบการอุตสาหกรรมสวนอุตสาหกรรมโรจนะ อีกทั้งมีโบราณสถานและสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงระดับโลกมากมาย (วินัย พงศ์ศรีเพียร, 2550) จึงมีชาวต่างชาติเดินทางมายังจ.พระนครศรีอยุธยาเป็นจำนวนมาก

เป้าหมายการศึกษาการส่งเสริมเอกลักษณ์ท้องถิ่นด้วยสภาพแวดล้อมอาคารเรียนระดับประถมศึกษาสู่สังคมอาเซียน นั้น ปัจจัยทางด้านผู้ใช้อาคาร กิจกรรมการเรียนการสอน และการส่งเสริม

เอกลักษณ์ท้องถิ่น นับว่าเป็นส่วนสำคัญที่ต้องศึกษาเพื่อเสนอแนะแนวทางการเลือกใช้สื่อประกอบพื้น ผนัง และฝ้าเพดานในอาคารเรียน ที่ส่งเสริมเอกลักษณ์ท้องถิ่น ทั้งนี้การส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นจากการเลือกใช้สื่อประกอบพื้น ผนัง และฝ้าเพดานในอาคารเรียนดังกล่าว จะต้องศึกษาความสัมพันธ์ ของพื้นที่ใช้สอยในห้องเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน และการสร้างความตระหนักในวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งปัจจัยดังกล่าวข้างต้น ล้วนมีผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ระดับประถมศึกษาในเทศบาลเมือง จ.พระนครศรีอยุธยา

## 1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

- 2.1.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของอาคารเรียนระดับประถมศึกษาในเทศบาลเมือง จ.พระนครศรีอยุธยา
- 2.1.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ใช้สอยในห้องเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน และการส่งเสริมท้องถิ่นสู่สังคมอาเซียนในเทศบาลเมือง จ.พระนครศรีอยุธยา
- 2.1.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมเอกลักษณ์ท้องถิ่นด้วยสภาพแวดล้อมอาคารเรียนระดับประถมศึกษาสู่สังคมอาเซียนในเทศบาลเมือง จ.พระนครศรีอยุธยา

## 1.3 ขอบเขตของโครงการวิจัย

สำหรับขอบเขตการวิจัยการส่งเสริมเอกลักษณ์ท้องถิ่นด้วยสภาพแวดล้อมอาคารเรียนระดับประถมศึกษาสู่สังคมอาเซียนในเทศบาลเมือง จ.พระนครศรีอยุธยา ซึ่งประกอบด้วยการศึกษาข้อมูลจากกรณีศึกษาโรงเรียนระดับประถมศึกษาของรัฐบาลจำนวน 8 แห่ง ประกอบด้วย โรงเรียนเทศบาลวัดเขียน โรงเรียนชุมชนป้อมเพชร โรงเรียนเทศบาลวัดทองบุโบราณคณิตสร โรงเรียนเทศบาลสรรพสามิตบำรุง โรงเรียนเทศบาลวัดศาลาปูน โรงเรียนเทศบาลวัดรัตนชัย โรงเรียนเทศบาลวัดแม่นางปลื้ม และโรงเรียนเทศบาลวัดป่าโค ทั้งนี้ การวิจัยจะมุ่งศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสำคัญ 3 ด้าน จากแนวคิด รศ.สถาพร ดีบุญมี ณ ชุมแพ(2552) ในการโครงการวิจัยสภาพแวดล้อมทางสถาปัตยกรรมที่ส่งผลต่อการจัดการการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาของสถาบันการศึกษารัฐบาล จังหวัดปทุมธานีดังต่อไปนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้อาคารเรียนกับการเลือกใช้สื่อประกอบพื้น ผนัง และฝ้าเพดานในอาคารเรียน
2. ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมอาคารเรียนกับการส่งเสริมเอกลักษณ์ท้องถิ่น
3. การส่งเสริมเอกลักษณ์ท้องถิ่นด้วยสภาพแวดล้อมอาคารเรียนสู่สังคมอาเซียน

การวิจัยครั้งนี้จะนำข้อมูลทั้ง 3 ด้าน ดังกล่าวมาทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ และแนวคิดในการวิจัยที่กำหนดไว้ เพื่อสร้างแนวทางการส่งเสริมเอกลักษณ์ท้องถิ่นด้วยสภาพแวดล้อมอาคารเรียนสู่สังคมอาเซียน

#### 1.4 วิธีการดำเนินการวิจัย

การส่งเสริมเอกลักษณ์ท้องถิ่นด้วยสภาพแวดล้อมอาคารเรียนระดับประถมศึกษาสู่สังคมอาเซียน ในเทศบาลเมือง จ.พระนครศรีอยุธยา มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ศึกษาทฤษฎีแนวคิดและหลักการการส่งเสริมเอกลักษณ์ท้องถิ่นด้วยสภาพแวดล้อมอาคารเรียนระดับประถมศึกษาสู่สังคมอาเซียน
2. การศึกษาสภาพปัจจุบันของอาคารเรียนระดับประถมศึกษาในเทศบาลเมือง จ.พระนครศรีอยุธยา
3. ศึกษาแนวทางการส่งเสริมเอกลักษณ์ท้องถิ่นด้วยสภาพแวดล้อมอาคารเรียนระดับประถมศึกษาสู่สังคมอาเซียน
4. การออกแบบแผนการวิจัยเป็นการวิจัยแบบไม่ทดลอง โดยมีรายละเอียดดังนี้
  - กำหนดตัวแปรการวิจัยแนวทางการส่งเสริมเอกลักษณ์ท้องถิ่นด้วยสภาพแวดล้อมอาคารเรียนระดับประถมศึกษา
    - ก) ตัวแปรต้นคือสภาพแวดล้อมอาคารเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งมาตรวัดตัวแปรระดับนามมาตรา
    - ข) ตัวแปรตามคือเอกลักษณ์ท้องถิ่นที่ปรากฏในรูปแบบอาคาร การตกแต่งภายในและการเลือกใช้วัสดุครุภัณฑ์ มีมาตรวัดตัวแปรระดับนามมาตรา
      - ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย
        - ก) ประชากร คือ นักเรียนระดับประถมศึกษา ครู อาจารย์และเจ้าหน้าที่ในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐบาล จ.พระนครศรีอยุธยา
        - ข) กลุ่มตัวอย่างคือ ส่วนหนึ่งของประชากรที่ผู้วิจัยสุ่มมาศึกษา โดยใช้สมการ  $n = N/1 + N(0.05)^2$  ทั้งนี้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง โดยใช้หลักความน่าจะเป็น (Probability Sampling) โดยทุกหน่วยประชากรมีโอกาสถูกสุ่มเท่ากัน
5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ประเภทดังต่อไปนี้
  - การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยแบบสำรวจและสังเกตอย่างมีแบบแผน โดยแบ่งส่วนการสำรวจดังนี้
    - ตอนที่ 1 การเลือกใช้สื่อประกอบพื้น ผืน และฝ้าเพดาน
    - ตอนที่ 2 การเลือกใช้สื่อประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน
    - ตอนที่ 3 การเลือกใช้สื่อจากเอกลักษณ์ท้องถิ่น
    - ตอนที่ 4 การจัดสภาพแวดล้อมอาคารเรียนตอบรับสังคมอาเซียน
  - การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถาม ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความตระหนักในเอกลักษณ์ท้องถิ่น

ตอนที่ 3 การสร้างสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนเพื่อส่งเสริม  
ประสบการณ์สู่สังคม

ตอนที่ 4 การส่งเสริมเอกลักษณ์ท้องถิ่นด้วยสภาพแวดล้อมอาคาร  
เรียน

- สถานที่ทำการเก็บข้อมูล คือ อาคารเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัด  
พระนครศรีอยุธยา จำนวน 8 แห่ง คือ

1. โรงเรียนเทศบาลวัดเขียน
2. โรงเรียนชุมชนป้อมเพชร
3. โรงเรียนเทศบาลวัดตองปุโบราณคดีสโมสร
4. โรงเรียนเทศบาลสรรพสามิตบำรุง
5. โรงเรียนเทศบาลวัดศาลาปูน
6. โรงเรียนเทศบาลวัดรัตนชัย
7. โรงเรียนเทศบาลวัดแม่นางปลื้ม
8. โรงเรียนเทศบาลวัดป่าโค

#### 6. วิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

6.1 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสำรวจและสังเกตการส่งเสริมเอกลักษณ์  
ท้องถิ่นด้วยสภาพแวดล้อมอาคารเรียนระดับประถมศึกษาสู่สังคมอาเซียนและประมวลผลข้อมูลด้วย  
โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เช่น Photo Shop, Microsoft Excel, 3D Auto Cad

6.2 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ จากการรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามความ  
คิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่าง และประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ด้วย  
ค่าความถี่ ร้อยละ ค่ามัธยฐาน ค่าควอไทล์ ไคสแควร์ สถิติทดสอบค่าที่

7. วางแผนการออกแบบสภาพแวดล้อมอาคารเรียนระดับประถมศึกษาสู่สังคมอาเซียน  
ด้วยข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาข้างต้นโดยมีขั้นตอนต่อไปนี้

- 7.1 วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของผู้ใช้อาคารเรียน
- 7.2 กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการส่งเสริมเอกลักษณ์ท้องถิ่นด้วย  
สภาพแวดล้อมอาคารเรียนระดับประถมศึกษาสู่สังคม
- 7.3 รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอาคารเรียนระดับประถมศึกษา  
เพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ทางสังคม

## 7.4 ออกแบบจัดทำสื่อจำลองสภาพแวดล้อมอาคารเรียนระดับประถมศึกษาผู้ สังคมอาเซียน

8. นำเสนอผลการวิจัยการออกแบบอาคารเรียนระดับอุดมศึกษาเพื่อสร้าง  
ประสบการณ์การเรียนรู้ทางสังคม

### 1.5 กรอบแนวความคิดการวิจัยพื้นที่ใช้สอยในอาคารเรียนระดับอุดมศึกษา

สถาปัตยกรรมเป็นสิ่งที่วิวัฒนาการ และมีการเปลี่ยนแปลงไปได้เรื่อยไปทั้งในด้านแนวความคิด  
ในการออกแบบ วัสดุก่อสร้าง และวิธีการก่อสร้างใหม่ ๆ ตลอดจนวิถีการดำรงชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปตาม  
ความเจริญหรือลักษณะทางสังคมด้วยเหตุนี้ จึงทำให้งานสถาปัตยกรรมมีลักษณะที่เปลี่ยนแปลงแตกต่าง  
กันไปตามกาลเวลาและสถานที่ อีกทั้งอาคารแต่ละชนิดแต่ละประเภทยังต้องการลักษณะเฉพาะตัวและ  
เน้นแนวทางในการออกแบบแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของการใช้อาคาร รวมทั้ง  
แนวความคิดของสถาปนิกด้วย

สำหรับเกณฑ์ในการจัดองค์ประกอบในงานสถาปัตยกรรม ผุสดี ทิพทัส (2530) ได้อธิบาย  
หลักเกณฑ์ในการจัดองค์ประกอบ (Composition) ไว้ดังต่อไปนี้

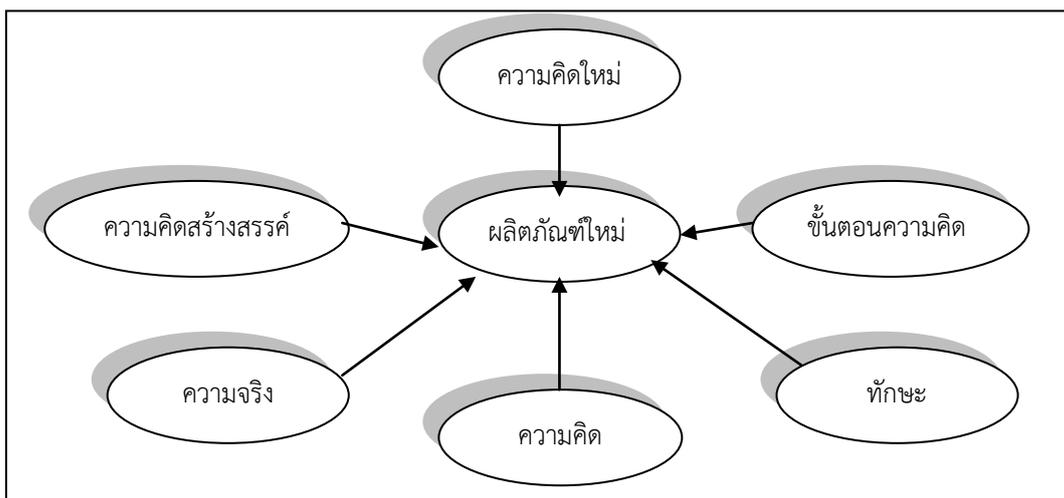
1. ความสมดุลย์ (Balance) หรือความเท่าเทียมกัน ลักษณะที่ถ่วงหรือคานกันพอดี การอยู่ได้ด้วย  
ตัวเองอย่างมั่นคง เป็นสิ่งพื้นฐานที่จำเป็นต้องมีในการจัดองค์ประกอบโดยทั่วไป
2. ความกลมกลืน (Harmony) ความสอดคล้องต้องกัน มีรูปแบบไปในแนวทางเดียวกัน
3. ความเปรียบเทียบ (Contrast) ถ้าการจัดองค์ประกอบใดมีแต่ความกลมกลืนกันไปทั้งหมดอาจทำให้เกิด  
ความซ้ำกันมากเกินไป ไม่น่าสนใจเท่าที่ควรจำเป็นต้องเพิ่มความต่างกัน
4. จังหวะลีลา (Rhythm) เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนที่หรือเคลื่อนไหวในงานศิลปะส่วนใน  
งานสถาปัตยกรรมจังหวะลีลามักจะเกิดจากการจัดส่วนประกอบของอาคารหรือรูปทรงของตัวอาคารเอง
5. สัดส่วน (Proportion) การเปรียบเทียบระหว่างส่วนประกอบแต่ละส่วนของวัตถุเดียวกัน หรือ  
ภายในรูปทรงเดียวกันว่าเหมาะสมหรือไม่
6. มาตรฐานหรือขนาดส่วน (Scale) เป็นการเปรียบเทียบระหว่างส่วนประกอบของวัตถุหรือ  
รูปทรงนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับรูปทรงนั้นทั้งหมดโดยส่วนรวม
7. เอกภาพ (Unity) ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีจุดมุ่งหมายใหญ่ร่วมกัน ไม่แตกแยกกันไปคน  
ละแนวจนจับลักษณะใหญ่ของส่วนรวมไปได้

สำหรับในทางสถาปัตยกรรมกับการเรียนการสอน หลักการดังกล่าวข้างต้นเป็นองค์ประกอบ  
พื้นฐานที่ผู้ออกแบบและ ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนทั้งหลายจะต้องศึกษาเพื่อประกอบการ  
พิจารณาอาคารทางการศึกษา ซึ่งเพื่อรวบรวมความรู้ทางด้านหลักการออกแบบที่ต้องอาศัยเหตุผลจาก  
พฤติกรรมมนุษย์ เป็นผู้ใช้สอยรวมทั้งความรู้ทางเทคโนโลยี ต่าง ๆ จะร่วมเป็นส่วนสำคัญในการ

สร้างสรรค์ สถาปัตยกรรมที่เหมาะสมกับการใช้งานด้านการเรียนการสอน และมีคุณค่าสมกับเป็นสถาปัตยกรรมที่ดีได้

จากความรู้พื้นฐานในทฤษฎีการออกแบบที่เกี่ยวข้องและนำมาประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะการเชื่อมประสานระหว่างภายนอกและภายในอาคารซึ่ง เสาวนิตย์ แสงวิเชียร (2529) กล่าวไว้ว่า ดินฟ้าอากาศมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการออกแบบในเขตร้อน จะต้องคิดถึงการระบายอากาศเป็นอย่างมาก ในการกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ จะมีทั้งช่วงเวลาที่อยู่ภายนอกอาคารและอยู่ภายในอาคารแต่ปัจจุบันกิจกรรมต่าง ๆ จะอยู่ภายในอาคารนานกว่าจึงได้มีการนำเอาบรรยากาศภายนอกเข้าสู่ภายในอาคารมากขึ้น

ในการออกแบบตกแต่งภายใน ปัจจัยสำคัญคือจะต้องมีความคิดสร้างสรรค์และในกระบวนการของความคิดสร้างสรรค์ (Creative Process) ก็คือการมีความคิดใหม่(New Idea) ขั้นตอนความคิดต่าง ๆ นั้น (Stage of Development) จะปรากฏเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ (New Product) นั่นเองด้วยเหตุนี้ความคิดสร้างสรรค์จึงไม่ได้เกิดขึ้นเอง แต่เป็นกลุ่มประกอบของความจริง ความคิด และทักษะ



ที่มา: รายงานการวิจัยบูรณาการสภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพจากรูปทรงสถาปัตยกรรม การตกแต่งภายในและการออกแบบครุภัณฑ์อาคารเรียน เพื่อสนับสนุนการผลิตบัณฑิต ครุศาสตร์อุตสาหกรรม กรณีศึกษาอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล (2551)

สำหรับลักษณะการออกแบบตกแต่งภายในอาจเป็นการคิดสร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่ทั้งหมดหรือดัดแปลงปรับปรุงสิ่งที่มีอยู่ให้ดีขึ้น โดยคำนึงถึงระบบการทำงานความสะดวก ประสิทธิภาพและความปลอดภัย รวมทั้งการประหยัดในการผลิตอันเป็นคุณสมบัติในแง่การใช้สอย นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงรูปร่าง และความสวยงามอีกด้วยทั้งนี้ วัฒนะ จุฑาวิภาต (2546) ได้อธิบายหลักการออกแบบตกแต่งภายในที่ควรพิจารณาไว้ดังต่อไปนี้

1. ตกแต่งภายในให้สัมพันธ์กับตัวอาคาร โดยเลือกวัสดุที่ไม่ทำให้อาคารขาดความเป็นเอกลักษณ์และทำให้ตัวอาคารเด่นชัดยิ่งขึ้น
2. ตกแต่งภายในให้สัมพันธ์กับลักษณะผู้ใช้อาคารทั้งในแง่กิจกรรม พฤติกรรม และลักษณะเฉพาะ
3. ตกแต่งภายในให้สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายนอกอาคาร
4. ตกแต่งภายในให้สอดคล้องกับวัสดุที่ใช้แต่งและต้องเสริมหรือเน้นเส้นรูปร่างของแบบและโครงสร้าง

ในส่วนการตกแต่งภายในกับการจัดการเรียนการสอนนั้น คือว่าเป็นองค์ประกอบที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้รูปแบบการศึกษามีคุณภาพ และให้ประสิทธิผลตามที่ผู้สอนตั้งวัตถุประสงค์การสอนไว้นั้นเอง

การจัดระบบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสภาพแวดล้อมอาคารเรียน ย่อมต้องมีการกำหนดองค์ประกอบและจัดองค์ประกอบของระบบให้มีความสัมพันธ์กันอย่างดี เพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการซึ่งอาจจะออกมาในรูปแบบกระบวนการกลไกควบคุมผลผลิต หรือจัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบนั้นๆ ให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอนที่จะช่วยให้ระบบการศึกษานั้นๆ มีประสิทธิภาพ

## 1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการวิจัย

ผลการวิจัยการส่งเสริมเอกลักษณ์ท้องถิ่นด้วยสภาพแวดล้อมอาคารเรียนระดับประถมศึกษาสู่สังคมอาเซียนในเทศบาลเมือง จ.พระนครศรีอยุธยา จะสามารถเสนอแนะนโยบาย และแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนดังต่อไปนี้

- ทราบสภาพปัจจุบันของอาคารเรียนระดับประถมศึกษาในเทศบาลเมือง จ.พระนครศรีอยุธยา
- ทราบความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ใช้สอยในห้องเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน และการส่งเสริมท้องถิ่นสู่สังคมอาเซียนในเทศบาลเมือง จ.พระนครศรีอยุธยา
- ได้แนวทางการส่งเสริมเอกลักษณ์ท้องถิ่นด้วยสภาพแวดล้อมอาคารเรียนระดับประถมศึกษาสู่สังคมอาเซียนในเทศบาลเมือง จ.พระนครศรีอยุธยา

หน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

- |                                       |                                 |
|---------------------------------------|---------------------------------|
| 1. กระทรวงศึกษาธิการ                  | 4. ครู อาจารย์ ในสถาบันการศึกษา |
| 2. สำนักงานการศึกษา จ.พระนครศรีอยุธยา | 5. ผู้ปกครองนักเรียน            |
| 3. ผู้ประกอบการทางการศึกษา            | 6. นักวิจัยรุ่นใหม่             |
| 7. ผู้สนใจทั่วไป                      |                                 |